

GENERAL: Caracterització respecte als altres termes

Definició

25/04/2016

La definició d'un terme és una representació essencial del concepte, que permet a l'usuari saber què significa i també utilitzar-lo adequadament. Per aconseguir-ho, la definició caracteritza el definit respecte als altres termes de l'àmbit, s'hi refereix amb precisió, té una redacció inequívoca i ordena la informació. Aquí abordarem la primera qüestió.

A. Caracterització respecte als altres termes: Una definició ben formada,

- (1) es compon d'un descriptor i de tots els *trets opositius* (o *trets diferencials*), els *trets més característics* i, si es considera convenient, alguns *trets habituals*;
- (2) reflecteix les *relacions existents* amb els altres termes de l'àmbit;
- (3) evita la *circularitat* amb els termes inclosos en la definició;
- (4) evita la *redundància* amb els termes inclosos en la definició.

Exemple:

Característiques	Exemples
<ul style="list-style-type: none"> - Els trets opositius oposen un terme als termes propers - Els trets més característics no tenen valor opositiu però ajuden a completar la imatge del definit - Els trets habituals estan presents en molts referents però no en tots (s'encapçalen amb <i>sovint</i>, <i>generalment</i>, etc.). 	<p>bròcoli <i>n m</i> Hortalissa de la família de les crucíferes [...] que presenta brots florals amb entitat pròpia [TRETOS OPOSITIUS] <i>generalment</i> de color verd fosc [TRETOS HABITUALS] la qual es menja quan les flors són poncelles [TRETOS MÉS CARACTERÍSTICS]</p>
<p>Per reflectir la relació amb altres termes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - el descriptor indica si el definit és un tipus, una part o una fase d'aquell altre terme - la paràfrasi recull termes amb els quals el definit manté una relació d'associació (causa/conseqüència, instrument, ubicació, etc.).¹ 	<p>aljub <i>n m</i> ARQUEOLOGIA Cisterna ampla [...] revestida per dintre de pedra i coberta de volta [...]. [TIPUS]</p> <p>absorbidor <i>n m</i> INDÚSTRIA. ENERGIA Part d'un captador solar que rep la radiació solar, la converteix en calor i la transmet a fluid termòfor. [PART]</p> <p>pujada del bastó <i>n m</i> GOLF Fase segona d'un swing, corresponent al moviment d'endarrerir i pujar el bastó fins al punt més elevat per preparar el cop. [FASE]</p> <p>aliàsing <i>n m</i> ARTS Distorsió del senyal que es produeix com a conseqüència del mostratge a una freqüència inferior a la freqüència de Nyquist. [ASSOCIACIÓ]</p>
<p>Per evitar la circularitat, convé no fer sortir el terme <i>a</i> en la definició del terme <i>b</i> i el terme <i>b</i> en la del terme <i>a</i> (tampoc la definició de <i>a</i> en la de <i>b</i>, la de <i>b</i> en <i>c</i>, i la de <i>c</i> en <i>a</i>).</p>	<p>*línia davantera <i>n f</i> FUTBOL Línia de jugadors formada pels davanters.</p> <p>*davanter davantera <i>n m, f</i> FUTBOL Cadascun dels jugadors que formen la línia davantera.</p>
<p>Per evitar la redundància, no es fan constar en la definició els trets que són del descriptor.</p>	<p>àrbitre àrbitra <i>n m, f</i> HANDBOL Cadascun dels dos responsables de dirigir un partit i interpretar les regles del joc [...].</p> <p>*àrbitre central àrbitra central <i>n m, f</i> HANDBOL Àrbitre situat darrere l'equip que fa el servei central, que s'encarrega de dirigir el partit i interpretar les regles del joc.</p>

Barcelona, 25 d'abril de 2016

Modificacions: 3 de maig de 2021

¹ En tipus, parts i fases, convé posar una nota en el terme general: a *cisterna*, "Són tipus de cisternes els aljubs..."; a *captador solar*, "Són parts d'un captador solar els absorbidors...", etc.